

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3124/2021. (IV. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.027/2019/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (Ormai, Papp és Társai CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang LLP Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Okányi Zsolt ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő – a Fővárosi Törvényszék 3.P.23.433/2015/69. számú ítéletére és a Fővárosi Ítéletábla 8.Pf.20.644/2018/6. számú ítéletére kiterjedően – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.027/2019/13. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó 2004-ben az ügyfelei számára nyújtott szolgáltatás informatikai működtetéséhez szükséges egyedi szoftver (távszámlázó) fejlesztésére, valamint a támogatási és karbantartási feladatok ellátására vállalkozási szerződést kötött. A szerződésből eredő feladatokat kezdetben alvállalkozóként, majd 2006-tól a támogatási és karbantartási feladatokat közvetlenül az indítványozóval kötött támogatási szerződés alapján az alapper felperese végezte. E szerződést az indítványozó 2012. november 30-i hatállyal felmondta. A szerződés megszűnését követően az indítványozó több módosítást hajtott végre a szoftveren – egyebek mellett gyorsfizetés funkciót épített be –, amelyről a felperes 2013 novemberében értesült. A felperes 2015 áprilisában írásban tájékoztatást kért a szoftver módosításáról, amelyet az indítványozó megtagadott.
- [4] 2.2. A felperes ezt követően bitorlási pert indított, annak megállapítását kérve, hogy az indítványozó jogellenesen végzett átdolgozásokat a szoftveren, valamint hogy a forráskódot jogosulatlan átdolgozás céljából megfigyelte és többszörözte, továbbá hogy az átdolgozott szoftvert 2012. december 1. és 2016. április 8. között saját rendszerén futtatta. Kérte az indítványozó eltiltását az átdolgozott szoftver mindenfajta felhasználásától, az indítványozó kötelezését a jogsértés abbahagyására, ezen belül a szoftver forráskódjának a felperes részére történő visszaadására, adatszolgáltatásra és nyilvános elégtétel adására. Az indítványozó azzal védekezett, hogy az átdolgozásra a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 59. §-a alapján jogosult volt, illetve a szoftver felhasználására a teljes jogvédelem idejére szóló, kizárólagos, az átdolgozás jogát is magában foglaló jogot szerzett.
- [5] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék ítéletében a szoftver átdolgozására tekintettel megállapította a jogsértést, eltiltotta attól az indítványozót, kötelezte a forráskód visszaadására, adatszolgáltatásra, valamint arra, hogy a honlapján tegye közzé a jogsértést megállapító ítélet rendelkezéseit és arról partnereit is értesítse; egyebekben a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perben nem volt vitatott a szoftver átdolgozásának és az átdolgozott szoftver futtatásának ténye, így a jogvita tárgya az volt, hogy a peres felek között létrejött szerződés felbontását követő időszakban meghaladta-e a szerződésben, illetve jogszabályban a szoftverekre vonatkozó szabad felhasználás alapján megengedett mértéket a perbeli mű átdolgozása. A perben a felek magánszakértőin kívül a bíróság által kirendelt Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: kirendelt szakértő) is szakvéleményt adott, amely szerint a gyorsfizetési funkció beültetése az eredeti szoftverbe – a forráskód megváltoztatásával – meghaladta a saját gépi felhasználáshoz szükséges mértéket és a módosítások nem minősülnek hibajavításnak sem.

- [6] 2.3. A felperes és az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Fővárosi Ítélőtábla részben megváltoztatta az elsőfokú döntést, és a jogsértést az átdolgozott szoftver futtatására tekintettel is megállapította. Rámutatott arra, hogy az indítványozó nem tudta bizonyítani, hogy az általa megvalósított átdolgozás az Szjt. 59. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozik, vagy arra szerződésből fakadó jogosultsága lenne.
- [7] 2.4. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel, a felperes felülvizsgálati ellenkérelemmel élt. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok elmulasztották a szerződés értelmezését és leegyszerűsítve, megalapozatlanul azonosították a szerződésben rögzített átdolgozási jogokat automatikusan az Szjt. 59. §-a szerinti átdolgozási jogokkal. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a perben kirendelt szakértő nem vizsgálta meg a szoftvert futás közben, nem elemezte részletesen annak forráskódját, valamint nem vizsgálta meg külön-külön a felperes által kifogásolt konkrét módosításokat, hanem hatáskörét és szakmai kompetenciáját meghaladó jogi értelmezést adott a perbeli szerződéseknek. Álláspontja szerint az érdemi döntésre is kiható eljárási szabályt sértettek a bíróságok azzal, hogy a jogvita elbírálásához szükséges jogkérdésben a perben kirendelt szakértő szerződés-értelmezésére hagyatkoztak. Ezen kívül a kirendelt szakértő összeférhetlenségére is hivatkozott az indítványozó, továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság a védekezését nem vette figyelembe, e körben a bizonyítási indítványait elutasította, a tényállást nem tárta fel. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem vizsgálta meg az összes fellebbezési kérelmet, s e szűk körben sem tett eleget indokolási kötelezettségének. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.
- [8] A Kúria a jogerős döntést hatályában fenntartotta. A tényállás tisztázatlanságára, a jogerős ítélet iratellenes voltával kapcsolatban rámutatott, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére és a tényállás megváltoztatására csak kivételesen van mód, amely kivételes körülmények az alapügyben nem álltak fenn. A bizonyítási teher alsóbb fokú bíróságok általi elosztását a Kúria jogszerűnek ítélte meg, ahogyan a kirendelt szakértő eljárását és véleményét is, mert az informatikai-jogi szakkérdésben foglalt állást. Kiemelte, hogy a kirendelt szakértő informatikai szempontból elemezte a „saját gépi felhasználás” fogalmát is. Erre tekintettel nem találta aggályosnak a Kúria, hogy a szoftver futtatása nélkül adott véleményt a kirendelt szakértő, különösen azért, mert azt magánszakértői vélemény is megerősítette. A Kúria elutasította a szakértő kizárásával kapcsolatos felvetést, mert az ítélet szerint ezt a per korábbi szakaszában nem fogalmazta meg az indítványozó, a szakvéleménnyel kapcsolatban csak érdemi észrevételeket tett. A Kúria szerint az alsóbb fokú bíróságok indokolási kötelezettségüknek a védekezéssel kapcsolatos felvetések tekintetében is eleget tettek, mivel az indítványozó vonatkozó érvelése a szoftver egyediségével függ össze, amit a bíróságok értékelték.
- [9] 2.5. Az indítványozó a Kúria ítéletével szemben – az elsőfokú és a jogerős ítéletre is kiterjedő hatállyal – az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [10] Az indítványozó szerint kirívóan súlyos és sorozatos bírósági jogértelmezési tévedések az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joga, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz – és annak több részeleméhez – való joga, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése által biztosított jogorvoslathoz való jogának sérelméhez vezettek.
- [11] A tulajdonhoz való jog sérelmét a tisztességes eljáráshoz való jogon keresztül veti fel az indítvány, azt állítva, hogy a szerzői jogok körébe tartozó átdolgozási jogosultság vagyoni értékű jogként az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés hatálya alatt áll, amelyet a rendes bíróságok elvontak tőle – így okozva számára alapjogsérelmet is –, mivel csak az irányadó jogszabályi rendelkezéseket vették figyelembe, azt nem, hogy az Szjt.-nek az ügyre vonatkozó, diszpozitív rendelkezésétől a felek, illetve a felperes és az indítványozó korábbi megbízottja, a felperes fővállalkozója szerződésben tértek el.
- [12] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában elsődlegesen a törvényes bíróhoz való jog sérelmét jelölte meg a panasz, arra hivatkozással, hogy az ügyben releváns jogkérdést nem a bíróságok döntöttek el, hanem a kirendelt szakértő, amely jogkérdésben is állást foglalt, az elsőfokú bíróság pedig a szakértői véleményben szereplő jogértelmezésre alapította ítéletét. Minthogy a perben eljáró többi bíróság megerősítette az elsőfokú eljárását, közvetetten ezek is a sérelmezett szakvéleményben foglalt jogértelmezésen alapulnak az indítványozó szerint.
- [13] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog keretében hivatkozott arra is az indítványozó, hogy az alapügyben eljáró bíróságok megsértették az indokolási kötelezettségüket, ugyanis figyelmen kívül hagyták a közte és a korábbi fővállalkozó közötti jogviszonyt rendező szerződés tartalmát, amellyel értelmezése szerint az alapügyben

- vitatott átdolgozásra vonatkozó engedélye megalapozható. Ugyancsak az indokolás elégtelenségét támasztja alá a panasz szerint az, hogy a másodlagos védekezésére – azaz arra, hogy részben nyílt forráskódú elemek beépítése miatt sérti a felperes szerzői jogát – az alapügyben eljáró bíróságok nem reagáltak érdemben.
- [14] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét harmadrészt a fegyveregyenlőség elvére alapította az indítványozó, a bizonyítási teher elosztását és bizonyítási indítványainak elutasítását kifogásolva.
- [15] A jogorvoslathoz való jog tekintetében az indítványozó azt állította, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelemnek a kirendelt szakértő összeférhetetlenségével foglalkozó részét érdemben nem vizsgálta, megállapításai iratellenesek voltak.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [17] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőben terjesztette elő. Jogi képviselője meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosult alkotmányjogi panasz benyújtására, mivel az alapügyben fél volt, ami érintettségét megalapozza. A panasz a Kúria felülvizsgálati eljárásban született ítéletét támadja, amellyel szemben a jogorvoslat kizárt, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. A panasz a határozott kérelem követelményeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés] is eleget tesz: az indítványozó megjelölte a támadott bírói döntést, az Alaptörvénynek – az indítványozó alapjogait tartalmazó – megsérteni vélt rendelkezéseit, a vélelmezett alapjogsérelemmel kapcsolatos indokolást, az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó jogszabályi rendelkezést, valamint a panasz az Alkotmánybíróság döntésére vonatkozó kérelmet is tartalmaz.
- [18] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének megsértése körében megjelölt, feltételezett alapjogi sérelmet az indítványozó kizárólag arra alapította, hogy az Sztj. 59. § (1) bekezdésének és az általa kötött szerződés rendelkezésének egymáshoz való viszonyát a bíróságok – az álláspontja szerint helyes értelmezéstől eltérően – tévesen állapították meg. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben [3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]]. Az Alkotmánybíróság ismételten rámutat, hogy alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [20] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének körében értelmezhető törvényes bíróhoz való joggal összefüggésben rámutat arra, hogy töretlen gyakorlata szerint azt a követelményt jelenti, hogy „egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bíróság járjon el” [3076/2020. (III. 18.) AB határozat, Indokolás [20], lásd hasonlóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]]. Jelen ügyben nem merült fel olyan körülmény, amely a törvényes bíróhoz való jog alkotmánybírósági értelmezésével összefüggésbe lenne hozható, a szakértői vélemény megalapozottságát, az abban foglaltak bíróság általi értékelését, felhasználását vitató indítványelem jogértelmezési, bizonyítási kérdést tár az Alkotmánybíróság elé. A panasz fegyveregyenlőséggel kapcsolatos részei is kizárólag a bizonyítás körébe tartozó kérdéseket vetnek fel. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog védelmi körén kívül esnek a bizonyítékok mérlegelésével és mikénti értékelésével, valamint a bizonyítási teher megítélésével kapcsolatos tartalmi kérdések [3063/2019. (III. 25.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [21] Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatban az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozónak a fővállalkozóval kötött szerződésére vonatkozó érvelésével már az elsőfokú ítélet is foglalkozott, bár kétségtelenül nem

az indítványozó számára kedvező konklúzióra jutott. A nyílt forráskódú szoftverelemek felhasználásával kapcsolatos indítványozói észrevételre a kúriai ítélet részletesen reagál akként, hogy annak az alapügy korábbi részeiben való megjelenésére is kitér. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Mindezek alapján nem merül fel az alaptörvény-ellenesség kételye abban a tekintetben, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog körében értékelhető indokolási kötelezettségüknek az indítványozó által felvetett aspektusok vonatkozásában is eleget tettek-e.

- [22] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére vonatkozó indítványelemmel kapcsolatban rámutat az Alkotmánybíróság, hogy a felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tartalmával a konkrét esetben nem áll alkotmányjogi összefüggésben {lásd: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [24]; 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslathoz való alapjog alkotmányos védelmi köre ugyanis a rendes jogorvoslatokra terjed ki {lásd: 3266/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [16]; 3240/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [12]; 3162/2020 (V. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3112/2020. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [25]}. Mindezek mellett az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott, tisztességes eljáráshoz való jog, „a *fair trial* olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni” {3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [17]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítványozó XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatos érveit tartalma szerint kezelve a XXVIII. cikk (1) bekezdésének keretei között bírálta el.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kirendelt szakértő kizárására vonatkozó érveit a Kúria értékelte, így az indítvány ezen és a kúriai ítélet állítólagos iratellenességére hivatkozó részei vonatkozásában a bizonyítási kérdésekkel kapcsolatos gyakorlatára utal ismételten (lásd: Indokolás [21]).
- [24] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. március 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1876/2020.

